

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Kussinszky és Juhász Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr. Kussinszky Péter ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Nagy István ügyvéd által képviselt alperes ellen kölcsön megfizetése iránt a Budai Központi Kerületi Bíróságnál 2.P.XI.22 018/2005. szám alatt megindított és másodfokon a Fővárosi Bíróság 56.Pf.634 521/2007/4. számú jogerős ítéletével befejezett perében az említett számú másodfokú határozat ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán a 2008. évi szeptember hó 30. napján megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta a következő

i t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 50.000 (ötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A pártfogó ügyvéd munkadíját 10.800 (tízezer-nyolcszáz) forintban állapítja meg, amelyet az állam visel.

A le nem rótt felülvizsgálati illetéket az állam viseli.

I n d o k o l á s :

A peres felek 1994-95. évtől szomszédok voltak, jó viszonyban álltak egymással. Az alperes ügyvezetője volt egy gépjármű kereskedelemmel foglalkozó cégnek, erre tekintettel egy ízben segített a felperesnek autóvásárláskor a gépjármű kiválasztásában. Az alperes a feleségétől történő válását követően, 2001 októberében Kanadába távozott, a felperes szomszédságából véglegesen elköltözött.

A felperes a 18.P.I.20 186/2003. számú peres eljárásban előterjesztett kereseti kérelmében 6 432 000 forint és ezen összegből 2 000 000 forint után 1999. március 1. napjától míg 4 432 000 forint után 2001. május 1. napjától a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű kamat megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

Előadta, hogy 1999 márciusában 2 000 000 forintot kölcsön jogcímén adott át az alperesnek két hónapra, az alperes kérésére azonban a szóbeli megállapodásukat akként módosították, hogy az alperes a pénz használatáért két éven át havi 100 000 forintot fizet meg a felperesnek. Így az alperes összesen 2 400 000 forintot megfizetett, de a tőkeösszeggel továbbra is tartozik. Az alperesnek ezt követően 2001. április 22-én 3000 DM-et, majd április 28-án további 7000 DM-et és 3 000 000 forintot adott át abból a célból, hogy az alperes két Mercedes buszt vásároljon továbbértékesítés céljából. Az alperes az erre a célra átadott összeggel sem számolt el.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Vitatta, hogy kölcsönt kapott volna a felperestől.

A Budai Központi Kerületi Bíróság 18.P.I.20 186/2003/10. számú ítéletével a felperes keresetének helyt adott a felperes által bejelentett, perben kihallgatott három tanú tanúvallomására alapítottnan.

Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az 56.Pf.24 824/2004/3. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot újabb eljárásra és újabb határozat hozatalára utasította. A Fővárosi Bíróság ítéletének indokolásában kifejtette, hogy a rendelkezésre álló adatok alapján az ügyben nem hozható megnyugtató érdemi határozat, nagyobb terjedelmű bizonyítás lefolytatása szükséges. A felperes előadásából még olyan következtetés is levonható, hogy a felek között polgári jogi társaság jött létre gazdasági tevékenységet is igénylő közös cél elérése érdekében. Ha a megismételt eljárásban erre mutatnak a peradatok, akkor a felperest kell kötelezni arra, hogy készítsen a társaság megszűnésére tekintettel elszámolást, amelynek keretében figyelembe kell venni az alperes által már teljesített 2 400 000 forintot is. Emellett szükséges az alperes nyilatkozattétele, illetve személyes meghallgatása és az alperes által megjelölt személyek tanúkénti meghallgatása is a felek közötti jogviszony tartalmának megállapítására és az elszámolás mikéntjére vonatkozóan.

A megismételt eljárásban a felperes a keresetét változatlan tényelőadás mellett, változatlan jogcímen tartotta fenn a Ptk. 523. § (1) bekezdésére és a 479. § (2) bekezdésére alapítottnan. Keresetét csak annyiban módosította, hogy a 2 000 000 forint kölcsön után a kamatfizetés kezdő időpontját 2001. április 1. napjában határozta meg. Határozottnan tagadta, hogy az alperessel gazdasági tevékenységet igénylő közös gazdasági cél elérése érdekében együttműködött volna. Hangsúlyozta, hogy a 2 000 000 forintot kölcsönként nyújtotta, míg a 2001. április 22-én és április 28-án átadott összegeket megbízási jogviszony keretében

adta át az alperesnek abból a célból, hogy az alperes két Mercedes buszt vásároljon.

Az alperes a személyes meghallgatása során változatlanul a kereset elutasítását és a felperes perköltségben történő marasztalását kérte. Tagadta, hogy bármilyen jogcímen pénzt vett volna át a felperestől, illetve hogy ezt törlesztette volna.

Az elsőfokú bíróság a 2.P.XI.22 018/2005/25. számú ítéletével a felperes keresetét elutasította és kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek tizenöt napon belül 896 820 forint perköltséget. Emellett rendelkezett a felperest képviselő pártfogó ügyvéd felmerült ügyvédi munkadíjáról, valamint a felperes személyes költségmentessége folytán le nem rótt illetékről. Az ítélet szerint a felperes által megjelölt, de az alperes által ismeretlennek mondott tanúk vallomása alapján a peres felek közötti pénzáttadás sem bizonyított és így értelemszerűen nem bizonyított az sem, hogy a felperes milyen jogcímen, milyen feltételekkel nyújtotta az általa állított kölcsönt az alperesnek. A megismételt eljárásban a tényállás feltárása során nem igazolódott az sem, hogy a felek között polgári jogi társaság jött volna létre, ezt a tényt a felperes is tagadta. A Pp. 164. § (1) bekezdése szerint a bizonyítási teher a felperesre hárult. A felperes a perben nem bizonyította, hogy a felek között kölcsönszerződés jött volna létre, amelynek alapján az alperest a kölcsön visszafizetésének kötelezettsége terheli, illetve figyelemmel a megbízási kötelelem állítására azt sem, hogy a Ptk. 479. § (2) bekezdése szerint az alperesre elszámolási kötelezettség hárulna. A bizonyítási eljárás során a felperes csak azt igazolta, hogy a peres felek jó viszonyban álló szomszédok voltak 2001 tavaszáig, illetve azt, hogy a felperes felesége az alperes cégtől egy gépkocsit vásárolt abban az időszakban, amikor az ügyvezetői teendőket már a másik ügyvezető, **B. L.** látta el és ő írta alá az adásvételi szerződést is. Ennek azonban nincs jogi jelentősége az ügyben.

A felperes fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Bíróság mint másodfokú bíróság az 56.Pf.634 521/2007/4. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta némiképp eltérő indokolás mellett. A másodfokú bíróság szerint helytálló az elsőfokú ítélet abban a kérdésben, hogy a felperesnek nem sikerült bizonyítania mikor, hol és milyen összegeket bocsátott az alperes rendelkezésére, ugyanakkor a másodfokú bíróság álláspontja szerint a peradatokból, illetve a felperes előadásából megállapítható, hogy a felperes egy bizonyos pénzösszeget átadott az alperesnek, aki azt azonban visszafizette. A felperes által állított kölcsönszerződés tehát teljesedésbe ment. Ezen túl pénzösszeg átadását, vagy más polgári jogi jogviszony fennállását a felperes nem bizonyította. A felperes a fellebbezésében hivatkozott arra is, hogy az elsőfokú bíróság elmulasztotta a Pp. 3. § (3) bekezdésében foglalt

tájékoztatási kötelezettségét. Ezzel kapcsolatban a másodfokú bíróság ítéletének indokolása megállapította, hogy a másodfokú bíróság a hatályon kívül helyezést elrendelő végzésében részletesen és pontosan meghatározta, hogy az új eljárásban milyen kötelezettség terheli a felperest, tehát a kellő tájékoztatást megkapta.

A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amelyben a jogerős ítéletnek az elsőfokú ítéletre is kiterjedő hatályon kívül helyezését és az alperesnek a kereseti kérelem szerinti marasztalását kérte. Másodlagosan az elsőfokú bíróság újabb eljárásra és újabb határozat hozatalára utasítására vonatkozó kérelmet terjesztett elő. A felülvizsgálati kérelmet arra alapította, hogy az elsőfokú bíróság megsértette a Pp. 3. § (3) bekezdésében foglalt kötelezettségét, amelyet már a fellebbezésében is kifogásolt, de a jogi álláspontját a másodfokú bíróság nem találta megalapozottnak. Véleménye szerint az elsőfokú bíróság jogszabálysértően járt el, amikor a hatályon kívül helyezést követően megismételt eljárásban nem tájékoztatta a felperest a bizonyításra szoruló tényekről és a bizonyítási teherről. E kötelezettség megszegése olyan eljárási szabálysértés, amely az ügy érdemére is kihatott. A felperes szerint, ha a bizonyítási kötelezettségéről megfelelő tájékoztatást kapott volna, további tanúkat is be tudott volna jelenteni az elsőfokú eljárásban. Erre csak azért nem került sor, mert nem volt tisztában az alperessel fennálló jogviszonya bizonyítottságának hiányával. A felperes a felülvizsgálati kérelmében kifogásolta azt is, hogy az ügyben eljáró bíróságok nem adták kellő indokát annak, hogy az alperesi tagadást miért tartották hitelt érdemlőbbnek a felperesi előadásnál. A bizonyítékok okszerűtlen mérlegelésén alapuló ítéletek megalapozatlanok. Ilyen esetben mód van arra, hogy a felülvizsgálati eljárásban a Legfelsőbb Bíróság az eljáró bíróságok mérlegelő tevékenységét vizsgálja.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmet írásban nem terjesztett elő.

A felperes felülvizsgálati kérelme nem alapos.

A felperes a felülvizsgálati kérelmét arra alapította, hogy az eljáró bíróságok megsértették a Pp. 3. § (3) bekezdésében foglalt kötelezettségüket.

A Pp. 3. § (3) bekezdése szerint a jogvita elbírálásához szükséges bizonyítékok rendelkezésre bocsátása - ha törvény eltérően nem rendelkezik - a feleket terheli. A bizonyítás indítványozása elmulasztásának, illetve a bizonyítási indítvány elkésztettségének, valamint a bizonyítás esetleges sikertelensége törvény eltérő rendelkezése hiányában a bizonyításra kötelezett

felet terheli. A bíróság köteles a jogvita eldöntése érdekében a bizonyításra szoruló tényekről, a bizonyítási teherről, illetve a bizonyítás sikertelenségének következményeiről a feleket előzetesen tájékoztatni.

A másodfokú bíróság az 56.Pf.24 824/2004/3. szám alatt meghozott hatályon kívül helyező végzésében meghatározta az újabb eljárásban lefolytatandó bizonyítás irányát és kereteit. A másodfokú végzés utalt arra, hogy a felperes eddig kétséget kizáróan nem igazolta a különböző pénzüsszegek átadását. A felperes által az elsőfokú eljárásban kihallgatni kért tanúk pedig a tényállás egészére nem tudtak nyilatkozni, a pénzátadásnál nem voltak jelen, így tudomásszerzésük közvetett volt. Az egyik tanú a felperes házastársa volt, így érdektelennek nem tekinthető. A Legfelsőbb Bíróság álláspontja szerint a másodfokú bíróság végzése világosan tartalmazta azt a felperesi kötelezettséget, hogy az általa állított pénzüsszegek átadására vonatkozóan további bizonyítási indítványt tegyen.

Az újabb eljárást lefolytató bíróság 2005. október 4-én tartott tárgyalásán az 5. sorszámú végzésében felhívta a feleket, hogy további bizonyítási indítványaikat harminc napon belül terjesszék elő. A felperes ennek alapján 7. sorszám alatt előterjesztett előkészítő iratához a felesége által vásárolt Ford Mondeo személygépkocsi adásvételi szerződését csatolta, benyújtotta emellett az OTP kimutatását az általa felvett 8 000 000 forint összegű kölcsönről arra utalva, hogy a hitelt azért kellett felvennie, mert az alperestől az általa átadott pénzüsszeget nem kapta vissza. Összeállított továbbá egy listát a felesége által vásárolt gépkocsi javítására költött összegekről. A 2006. március 29-én megtartott tárgyaláson a bíróság ismét felhívta a feleket, hogy további bizonyítási indítványaikat terjesszék elő. Ezt követően az alperes által bejelentett tanúk meghallgatására került sor. A felperes az alperesi tanúk vallomásának ismerete ellenére 2007. április 11-én felvett 24. sorszámú jegyzőkönyvben úgy nyilatkozott, hogy további bizonyítási indítványa nincs.

A Pp. 164. § (1) bekezdése szerint a per eldöntéséhez szükséges tényeket általában annak a félnek kell bizonyítania, akinek érdekében áll, hogy azokat a bíróság valóban fogadja el. A kifejtettek alapján a pártfogó ügyvéddel eljáró felperesnek tisztában kellett azzal lennie, hogy milyen bizonyítási kötelezettség hárul rá, ennek azonban nem tudott eleget tenni. A Pp. 3. § (3) bekezdése szerint a bizonyítás esetleges sikertelensége a törvény eltérő rendelkezése hiányában a bizonyításra kötelezett felet terheli. Az eljáró bíróságok tehát azért vették nyomatékosan figyelembe az alperes tagadását, mert a pénzátadásra vonatkozó bizonyítási kötelezettség a felperest terhelte és a bizonyítottság hiányának következményeit is neki kell

viselni. Az eljáró bíróságok nem sértették meg a Pp. 3. § (3) bekezdésében foglalt kötelezettségüket, így a jogerős ítélet nem jogszabálysértő. Ezért a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

A felperes felülvizsgálati kérelme nem vezetett eredményre, ezért a felperes köteles megfizetni a Pp. 270. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése szerint az alperes felülvizsgálati eljárási költségét, amely az alperest képviselő ügyvéd munkadíjából áll. Az ügyvédi munkadíj összegét a Legfelsőbb Bíróság a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdése alapján határozta meg azzal, hogy az az általános forgalmi adót is tartalmazza.

A felperes személyes költségmentességben részesült és pártfogó ügyvéd látta el a képviseletét. A Legfelsőbb Bíróság a pártfogó ügyvéd munkadíját a Magyar Köztársaság 2008. évi költségvetéséről szóló 2007. évi CLXIX. törvény 58. § (4) bekezdése, továbbá a 7/2002. (III.30.) IM rendelet 1. § (4) bekezdése, valamint 5. § (1) bekezdésének b/ pontja és (2) bekezdése alapján határozta meg.

A jogerős határozatot meg kell küldeni a bírósági gazdasági hivatalnak a díjazás összegének kiutalása céljából (5. § (6) bek.).

A felperes személyes költségmentességére tekintettel a 385 900 forint összegű le nem rótt felülvizsgálati illetéket és a pártfogó ügyvéd munkadíját a felperes pervesztességére tekintettel az állam viseli a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján.

Budapest, 2008. szeptember 30.

Dr. Wellmann György sk. a tanács elnöke, Tamáné dr. Nagy Erzsébet sk. előadó bíró, dr. Róth Pálné sk. bíró.

Kovácsné

A kiadmány hitelével:

bírósági írnok